مهارت‌ها و عادات مطالعه دانشجویان پزشکی زنجان

عباس‌علی نوریان، نورالدین موسوی‌نسب، آرزو فهری، اکبر محمدزاده

چکیده

مقدمه: دانشجویان پزشکی در طول تحصیل با حجم بسیار متنوعی از مطالب درسی روبرو هستند که مطالعه آنها نیازمند صرف زمان و داشتن برنامه درسی منظم می‌باشد. هدف این پژوهش، تعیین وضعیت عادات و مهارت‌های مطالعه‌ای دانشجویان پزشکی زنجان بود.

روش‌ها: در این مطالعه توصیفی- مقطعی، کلیه دانشجویان رشته پزشکی زنجان (۲۲۰ نفر) در تمامی مقاطع در سال ۱۳۸۳ انتخاب شدند. پرسشنامه‌ای پایا و روا شامل مشخصات دموگرافیک و ۲٤ سؤال با مقیاس لیکرت ٥ نقطه‌ای از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم، به صورت جمع‌ایفا توزیع گردید. نمره کمتر نشان‌دهنده مهارت و عادت مطالعه مناسب‌تر بود. تجزیه و تحلیل داده‌ها با نرم‌افزار SPSS به صورت محاسبه میانه و آزمون‌های من- ویتنی و کروسکال والیس انجام شد.

نتایج: میانه نمرات کسب شده برای هر یک از مهارت‌ها و عادات مطالعه در زمینه مدیریت زمان ۲/۷۵، تمرکز حین مطالعه ۲/۲۵، سرعت مطالعه ۲، یادداشت‌برداری مطالعه ۱/۷۵، عادات مطالعه ۱/۷۵ و درک مطلب ۱/٥ از حداکثر ٤ بود. دانشجویان پسر در تمرکز حین مطالعه، مدیریت زمان و درک مطلب بطور معنی‌داری وضعیت بهتری نسبت به دانشجویان دختر داشتند. در مدیریت زمان دانشجویان مقطع کارورزی وضعیت بهتری نسبت به سایر مقاطع داشتند. میانه نمرات مهارت‌ها و عادات مطالعه در وضعیت‌های مختلف با محل سکونت اختلاف معنی‌دار نداشت.

نتیجه‌گیری: دانشجویان پزشکی در زمینه‌های عادات مطالعه، درک مطلب و یادداشت‌برداری وضعیت مناسب‌تری داشتند و در بعضی مهارت‌ها، وضعیت دانشجویان پسر بهتر بود. آموزش مهارت‌ها و عادات مطالعه به صورت واحد درسی و یا برگزاری کارگاه می‌تواند در یادگیری بهتر متون درسی دانشجویان کمک نماید.

واژه‌های کلیدی: مهارت‌های مطالعه، عادات مطالعه، مدیریت زمان، سرعت مطالعه، تمرکز حین مطالعه، دانشجویان پزشکی.

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی / بهار و تابستان ۱۳۸۵؛ ۶(۱): ۱۰۱ تا ۱۰۷

مقدمه

خواندن، یک فعالیت پیچیده است و هیچ روشی به تنهایی نمی‌تواند پاسخ‌گوی همه موقعیت‌ها باشد. شیوه مطالعه را باید از طریق انتخاب و ترکیب فنون و روش‌های مختلف خواندن برگزید(۱). مطالعه ثمربخش به دو عامل: علاقه نسبت به مطالب خواندنی و کاربرد ماهرانه فنون مطالعه بستگی دارد. علاقه نسبت به مطلب خواندنی سبب می‌شود تا شخص به مطالعه بیشتر بپردازد و مطالعه بیشتر، منجر به بهتر شدن کاربرد فنون مطالعه می‌گردد(۲).

بکارگیری روش‌ها و مهارت‌های متنوع مطالعه در نقاط مختلف جهان، در یادگیری بهتر دانشجویان مورد تأیید قرار گرفته است. استارک (Stark) در مطالعه خود دریافت که

آدرس مکاتبه. دکتر عباس‌علی نوریان (استادیار)، مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی زنجان، بلوار آزادی، زنجان.

E-mail: nourian@zums.ac.ir

دکتر سید نورالدین موسوی‌نسب، استادیار گروه پزشکی اجتماعی دانشگاه علوم پزشکی زنجان و دکتر آرزو فهری و دکتر اکبر محمدزاده،پزشکان عمومی.

این مقاله در تاریخ ۸٤/۷/۹ به دفتر مجله رسیده، در تاریخ ۸۵/۲/۱۱ اصلاح شده و در تاریخ ۸۵/۵/۲۳ پذیرش گردیده است.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

شـرکت دانشـجویان در سـمینارهای دانشـگاهی در زمینـه مهـارت‌هـای مطالعـه (نوشـتن نامـه، فنـون تحقیـق، فنـون یادداشت‌برداری، مدیریت زمان)، میزان حفظ مطالب علمی را بیشتر می‌نماید(۳). تمرکز دانشجویان بر روی ابعاد خـارجی و داخلی محیط آموزشی و تأثیر مثبت آن بر انگیزش و توجهـات شخصی دانشجویان در مطالعه‌ای نشان داده شده است(٤). در یک مطالعه، مشخص شد کـه داشـتن برنامـه مـنظم و مطالعـه عمیق همراه با تمرکز می‌توانـد در یـادگیری بهتـر دانشـجویان پزشـکی مـؤثر باشـد(٥). در مطالعـه‌ای، دانشـجویانی کـه بـا روش‌های قدیمی آموزش دیده بودند، در آزمون‌های مرتبط بـا معانی و مفاهیم، بطور چشمگیری نمرات بالاتری داشـتند ولـی در آزمون‌های مرتبط بـا خلاقیـت و بـازآفرینی علمـی، نمـرات پایین‌تری به دست آوردند(٦). بیشتر دانشجویان دارای مشـکل یادگیری و چه آنهایی که این مشکل را نداشتند، بـرای مـدیریت زمان مشکل داشتند(۷). حفظ و به یادسپاری مطالـب علمـی بـا استفاده از روش تصویرسازی از آموختـه‌هـا در ذهـن، بطـور چشمگیری بیش از بازخوانی و خط‌کشی زیر مطالب مؤثر بوده است(۸).

آموزش مهارت‌ها و فنون مطالعه در بسیاری از دانشگاه‌ها، در مرحله ورود دانشجویان، برای توسعه یادگیری آنان امـری ضروری تشخیص داده شـده و بـدین جهـت، دانشـگاه یـورک (York) در کانـادا، و کـالج فـروم (Ferrum)، دانشـگاه برکلـی (Berkeley) کالیفرنیـا، مرکـز مشـاوره کـوک (Cook) در ویرجینیـا، دانشـگاه دارتمـوث (Dartmouth) و بسـیاری از دانشگاه‌های دیگر، به این مهم پرداخته‌اند(۹تا۱۳). در ایران نیز، اخیراً آموزش مهارت‌ها و فنون مطالعه در طـرح اصـلاحات در آموزش پزشکی، در دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی تهران مورد استفاده قرار گرفته است(١٤).

از آنجایی که دانشجویان رشته پزشکی در مدت طولانی تحصیل خود با حجم بسیار متنوعی از مطالب و دروسی روبرو هستند که قبلاً در مقاطع پایین‌تر با آنها کمتر برخورد داشته‌اند و از طرف دیگر، حجم زیاد و دشواری اطلاعات جدید پزشکی در رابطه با روش‌های جدید تشخیص و درمان بیماری‌ها، به حافظه سپردن متون علمی پزشکی را کاری دشوار نموده است و همچنین با گسترش علم، یادگیری تمامی آنها نیازمند صرف زمان و داشتن برنامه درسی منظم می‌باشد. بدیهی است که عدم انتخاب روش مطالعه صحیح اکثر دانشجویان را دچار سردرگمی و دلزدگی از تحصیل کرده و تا مدت‌ها ذهن آنها را مشغول کند و سبب از بین رفتن انرژی و وقت آنها گردیده و آنان را به سوی روش‌های نادرست مطالعه سوق دهد. هدف از این مطالعه، تعیین مهارت ها و عادات مطالعه دانشجویان رشته پزشکی دانشگاه علوم پزشکی زنجان در سال ۱۳۸۳ است، تا بتوان نقاط قوت و ضعف موجود در این زمینه را شناسایی و با تقویت نقاط قوت و کاستن نقاط ضعف، گامی در جهت پیشبرد اهداف آموزشی برداشت.

روش‌ها

در این مطالعه توصیفی- مقطعی، کلیـه دانشـجویان رشـته پزشکی زنجان (۲۲۰ نفر) در تمامی مقـاطع در سـال ۱۳۸۳ بـه صورت سرشماری انتخاب شدند. پرسشنامه‌ای محقـق‌سـاخته براساس پرسشنامه مهارت‌های مطالعـه مرکـز مشـاوره کـوک (Cook) تهیه گردید(۱۲) و به صورت خودایفا بین دانشـجویان پزشکی توزیع شد.

پرسشنامه شامل دو بخش مشخصات دموگرافیک (جـنس، محل سکونت، مقطع تحصیلی) و تعـداد ٢٤ سـؤال اختصاصـی در زمینه مهارت‌ها و عادات مطالعه بود که مواردی را از قبیـل تمرکز حـین مطالعـه، مـدیریت زمـان، یادداشـت‌بـرداری حـین مطالعه، درک مطلب، سرعت مطالعه و عادات مطالعه (هرکدام ٤ سؤال) پوشش می‌داد. پرسش‌ها با مقیاس لیکرت ٥ نقطه‌ای بـه صورت کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم و به ترتیب با نمرات صفر تا ٤ نمره‌گذاری شد. بنابراین، نمرات پایین‌تر بیانگر وضعیت مناسـب‌تـر دانشـجویان بـود. روایـی پرسشـنامه بـا اسـتفاده از نظـرات متخصصین و با روایی محتوا تأیید شد. پایایی آن بـا اسـتفاده از تعیین ضریب آلفای کرونباخ α=۰/۸٦ محاسبه گردید.

اطلاعات به دست آمده با استفاده از نرم‌افزار SPSS-11.5 تجزیه و تحلیل شد. برای مقایسه نمرات دو جنس از انجام آزمون‌های ناپارامتری من- ویتنی (Mann-Whitney) و برای مقایسه مقاطع تحصیلی و محل سکونت از آزمون کروسکال والیس (Kruskal-Wallis) استفاده شد.

نتایج

تعداد ۱۸۱ دانشجو پرسشنامه را تکمیل نمودند کـه ٥۹ نفـر (٦/ ۳۲ درصد) مذکر و ۱۲۲ نفر (٦۷/٤ درصد) مؤنث بودنـد. ۲۷ نفـر

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

(۱۴/۹ درصد) در مقطع علوم پایه، ۲۹ نفر (۱۶/۰۲ درصد) در مقطع فیزیوپاتولوژی، ۵۲ نفر (۲۸/۷ درصد) در مقطع کارآموزی و ۷۳ نفر (۴۰/۳ درصد) در مقطع کارورزی تحصیل می‌کردند. تعداد ۴۸ نفر (۲۶/۵ درصد) از دانشجویان با والدین، ۶۷ نفر (۳۷ درصد) در خوابگاه و ۶۶ نفر (۳۶/۵ درصد) در منزل اجاره‌ای با دوستان زندگی می‌کردند.

میانه نمرات کسب شده برای هر یک از مهارت‌ها و عادات مطالعه از حداکثر امتیاز ۴، در زمینه مدیریت زمان ۲/۷۵، تمرکز حین مطالعه ۲/۲۵، سرعت مطالعه ۲، یادداشت‌برداری مطالعه ۱/۷۵، عادات مطالعه ۱/۷۵ و درک مطلب ۱/۵ بود.

مقایسه میانه نمرات در دو جنس، در جدول یک نشان داد که دانشجویان پسر در تمرکز حین مطالعه، مدیریت زمان و درک مطلب نمره کمتری نسبت به دانشجویان دختر داشتند و این اختلاف از لحاظ آماری معنی‌دار و نشانگر آن است که دانشجویان پسر در این حیطه‌ها وضعیت مناسب‌تری نسبت به دانشجویان دختر داشته‌اند. در سایر مهارت‌ها و عادات اختلاف معنی‌دار نبود.

مقایسه میانه نمرات در مقاطع مختلف تحصیلی در جدول دو نشان داده شده است و آزمون آماری کروسکال والیس نشان داد که دانشجویان مقطع کارورزی بطور معنی‌داری نمره کمتری در مدیریت زمان نسبت به سایر مقاطع داشته‌اند (P = ۰/۰۴). بنابراین، کارورزان در مدیریت زمان، مهارت بهتری نسبت به سایر مقاطع دارند. در سایر مهارت‌ها و عادات، با انجام آزمون کروسکال والیس، اختلاف معنی‌داری مشاهده نشد.

مقایسه میانه نمرات مهارت‌ها و عادات مطالعه در وضعیت‌های مختلف محل سکونت نشان داد که دانشجویان در هر سه محل سکونت در عادات مطالعه، درک مطلب و یادداشت‌برداری در حین مطالعه، نمرات کمتری در مقایسه با سایر موارد کسب نموده‌اند. آزمون آماری کروسکال والیس بر حسب محل سکونت اختلاف معنی‌دار را در هیچ یک از زمینه‌ها نشان نداد (جدول ۳).

جدول ۱: مقایسه میانه نمرات مهارت‌ها و عادات مطالعه دانشجویان رشته پزشکی زنجان بر حسب جنس در سال ۱۳۸۳

متغیرها	پسر (n=۵۹)	دختر (n=۱۲۲)	Z	P
	(دامنه بین چارک‌ها) میانه	(دامنه بین چارک‌ها) میانه		
تمرکز حین مطالعه	۲(۲/۷-۱)	۲/۲۵(۳-۱/۷)	۲/۳۳	۰/۰۲
مدیریت زمان	۲/۵(۳-۲)	۲/۷۵(۳/۲-۲/۲)	۲/۰۱	۰/۰۴
سرعت مطالعه	۲(۲/۵-۱/۵)	۲/۲۵(۲/۷-۱/۵)	۱/۴۹	NS
عادات مطالعه	۱/۷۵(۲/۲-۱/۲)	۱/۷۵(۲/۲-۱/۲)	۰/۷۱	NS
درک مطلب	۱/۲۵(۲-۰/۷)	۱/۷۵(۲/۵-۱/۲)	۳/۳۳	۰/۰۰۱
یادداشت‌برداری حین مطالعه	۱/۵(۲-۱)	۱/۷۵(۲/۲-۱/۲)	۱/۱۸	NS

NS: تفاوت معنی‌دار نیست.

جدول ۲: مقایسه میانه نمرات مهارت‌ها و عادات مطالعه دانشجویان رشته پزشکی زنجان بر حسب مقطع تحصیلی در سال ۱۳۸۳

متغیرها	علوم پایه (n=۲۷)	فیزیوپاتولوژی (n=۲۹)	کارآموزی (n=۵۲)	کارورزی (n=۷۳)
	(دامنه بین چارک‌ها) میانه	(دامنه بین چارک‌ها) میانه	(دامنه بین چارک‌ها) میانه	(دامنه بین چارک‌ها) میانه
تمرکز حین مطالعه	۲(۲/۷-۱/۲)	۲/۲۵(۲/۸-۱/۳)	۲/۲۵(۲/۹-۱/۷)	۲/۲۵(۳-۱/۳)
مدیریت زمان	۲/۷۵(۳/۲-۲/۲)	۲/۷۵(۳/۵-۲/۲)	۲/۷۵(۳/۲-۲/۵)	۲/۲۵(۳-۱/۷)

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

سرعت مطالعه	۲(۱/۲-۲/۵)	۲(۱/۷-۲/۷)	۲ (۱/۵-۲/۷)	۲/۲۵ (۱/۵-۲/۷)
عادات مطالعه	۲(۱/۵-۲/۲)	۱/۵(۱/۲-۲)	۱/۷۵(۱/۳-۲/۲)	۱/۵(۱/۲-۲/۱)
درک مطلب	۱/۵(۱-۲/۲)	۲/۲۵(۱/۲-۲/۶)	۱/۵(۱/۲-۲/۲)	۱/۵(۱-۲/۳)
یادداشت‌برداری حین مطالعه	۵(۱-۲/۵)	۲(۱/۱-۲/۳)	۱/۷۵(۱/۲-۲/۲)	۱/۵(۱-۱/۸)

جدول ۳: مقایسه میانه نمرات مهارت‌ها و عادات مطالعه دانشجویان رشته پزشکی زنجان بر حسب محل سکونت در سال ۱۳۸۳

متغیرها	زندگی با والدین (n=۴۸) (دامنه بین چارک‌ها) میانه	خوابگاه (n=۶۷) (دامنه بین چارک‌ها) میانه	منزل اجاره‌ی با دوستان (n=۶۶) (دامنه بین چارک‌ها) میانه
تمرکز حین مطالعه	۲/۲۵(۱/۵-۳)	۲/۲۵(۱/۵-۲/۷)	۲/۲۵(۱/۷-۲/۷)
مدیریت زمان	۲/۷۵(۲/۲-۳/۲)	۲/۵(۲-۳)	۲/۷۵(۲-۳/۲)
سرعت مطالعه	۲/۲۵(۱/۶-۳)	۲ (۱/۲-۲/۲)	۲/۲۵ (۱/۵-۲/۷۵)
عادات مطالعه	(۱/۲-۱/۶۲)	۱/۵(۱/۲-۲)	۱/۷۵(۱/۲-۲/۲)
درک مطلب	۱/۵(۱-۲/۵)	۱/۵(۱-۲/۲)	۱/۷۵(۱/۲-۲/۵)
یادداشت‌برداری حین مطالعه	۱/۶۲(۱/۱-۲/۲)	۱/۷۵(۱-۲)	۱/۵(۱-۲/۲)

بحث

در این تحقیق، دانشجویان رشته پزشکی بر حسب مهارت‌ها و عادات مطالعه مورد بررسی قرار گرفتند. بر اساس نتایج به دست آمده، عمده مشکلات دانشجویان به ترتیب در زمینه مدیریت زمان، تمرکز حین مطالعه، سرعت مطالعه، یادداشت‌برداری، عادات مطالعه و درک مطلب بود. در مطالعه استارک که به مقایسه دانشجویان تازه وارد شرکت کرده و شرکت نکرده در سمینارهای دانشگاهی در زمینه مهارت‌های مطالعه (نوشتن نامه، فنون تحقیق، فنون یادداشت‌برداری و مدیریت زمان، آموزش رایانه) پرداخته، نشان داده که میزان حفظ مطالب علمی در دانشجویانی که در سمینار شرکت کرده‌اند به مراتب بیشتر است(۳).

در این مطالعه دانشجویان پسر در درک مطلب، تمرکز حین مطالعه و مدیریت زمان نمره کمتر (بهتری) از دختران داشتند که به نظر می‌رسد این برتری نسبی از مسائل فرهنگی و اجتماعی منتج شده باشد.

در بررسی نمرات کسب شده در مهارت‌ها و عادات مطالعه بر حسب مقطع تحصیلی، نتایج نشان داد که دانشجویان مقطع کارورزی در حیطه مدیریت زمان، کمترین مشکل را داشتند. به نظر می‌رسد دانشجویان با افزایش زمان تحصیل تجربه مناسبی برای مدیریت زمان خود به دست می‌آورده‌اند. اما در کل، دانشجویان مشکلات عدیده‌ای را در مدیریت زمان تجربه می‌کنند. در مطالعه‌ای، ضمن اشاره و تأکید بر این مشکلات، راه‌کارهایی را نیز پیشنهاد نموده‌اند، از جمله، کاهش وقفه‌های بین مطالعه و کاهش آنچه باعث حواس‌پرتی دانشجویان می‌شود. همچنین دانشجویان با انجام یک برنامه‌ریزی هفتگی و زمان‌بندی مناسب در فعالیت‌های روزمره، شامل: خانواده، دانشگاه، شغل، تعهدات شخصی، تفریحات و... می‌توانند پس از مدتی، بطور مؤثرتری از وقت خود استفاده نمایند(۷). مطالعه‌ای، داشتن برنامه منظم، مطالعه عمیق همراه تمرکز را در یادگیری بهتر دانشجویان پزشکی مؤثر دانسته است(۵).

نمرات کسب شده در مهارت‌ها و عادات مطالعه، بر حسب وضعیت سکونت دانشجویان نشان داد که علی‌رغم عدم وجود اختلاف معنی‌دار در وضعیت‌های متفاوت محل سکونت، اغلب دانشجویان در تمرکز حین مطالعه، مدیریت زمان و سرعت مطالعه نمرات بالاتری کسب نموده‌اند که حاکی از ضعف مهارت و نیاز بیشتر دانشجویان به آموزش در این سه حیطه می‌باشد.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

در نهایت، به نظر می‌رسد دانشجویان در زمینه‌های درک مطلب، عادات مطالعه و یادداشت‌برداری حین مطالعه در مقایسه با سایر موارد وضعیت مناسب‌تری دارند. نتایج به دست آمده در این مطالعه قابلیت تعمیم‌پذیری به دانشجویان این دانشگاه را دارد. اما با توجه به ویژگی‌های مختلف تیپ‌های دانشگاهی در سطح کشور، به نظر می‌رسد با انجام مطالعات مشابه در حجم نمونه‌های بیشتر بتوان به نتایج قابل تعمیمی در سطح کل دانشجویان رشته پزشکی کشور دست یافت. بنابراین، پیشنهاد می‌گردد آموزش مهارت‌ها و عادات مطالعه به صورت ارائه واحد یا برگزاری کارگاه در برنامه آموزشی رشته پزشکی طراحی و برنامه‌ریزی گردد تا دانشجویان این رشته در بدو ورود با این مهارت‌ها آشنایی بیشتری یابند که قطعاً در یادگیری بهتر آنان کمک می‌نماید.

نتیجه‌گیری

بیشترین مشکلات دانشجویان به ترتیب در زمینه مدیریت زمان، تمرکز حین مطالعه، سرعت مطالعه، یادداشت‌برداری، عادات مطالعه و درک مطلب بود. دانشجویان پسر در درک مطلب، تمرکز حین مطالعه و مدیریت زمان، نمره کمتری از دختران داشته که این اختلاف بین نمرات معنی‌دار بود و نشانگر آن است که دانشجویان پسر در این حیطه‌ها وضعیت مناسب‌تری نسبت به دانشجویان دختر دارند. دانشجویان مقطع کارورزی در حیطه مدیریت زمان مشکل کمتری نسبت به سایر مقاطع داشتند و این اختلاف بین میانه نمرات معنی‌دار بود. به نظر می‌رسد دانشجویان با افزایش سنوات تحصیل تجربه مناسبی برای مدیریت زمان خود به دست می‌آورند. پیشنهاد می‌شود به منظور رفع این نیازها، کلاس‌های آموزشی مهارت‌ها و عادات مطالعه در دانشگاه ایجاد شده تا دانشجویان در بدو ورود، اطلاعات لازم در این زمینه را کسب نمایند.

منابع

۱. سیف علی‌اکبر. روش‌های یادگیری و مطالعه. چاپ سوم. تهران: دوران. ۱۳۸۰
۲. سیف علی‌اکبر. روانشناسی پرورشی، یادگیری و آموزش. چاپ پنجم. تهران: آگاه. ۱۳۸۰.

3. Starke MC. Retention, bonding, and academic achievement: effectiveness of the college seminar in promoting college success. [cited 2006 Agu 10]. Available from: http://eric.ed.gov/ERICWebPortal/Home.portal?_nfpb=true&_pageLabel=RecordDetails&ERICExtSearch_SearchValue_0=ED374741&ERICExtSearch_SearchType_0=eric_accno&objectId=0900000b80124cfe
4. Trawick Le, Corno L. Expanding the volitional resources of urban community college students: new directions for teaching and learning. [cited 2006 Aug 15]. Available from: http://eric.ed.gov/ERICWebPortal/Home.portal?_nfpb=true&_pageLabel=RecordDetails&ERICExtSearch_SearchValue_0=EJ512127&ERICExtSearch_SearchType_0=eric_accno&objectId=0900000b800204db
5. Reid WA, Duvall E, Evans P. Can we influence medical students' approaches to learning? Med Teach 2005; 27(5): 401-7.
6. Richardson JTE. Mature students in higher education: II an investigation of approaches to studying and academic performance. Studies in Higher Education1995; 20(1): 5-17.
7. Peniston LC. Strategies on time management for college students with learning disabilities. [cited 2006 Agu 10]. Available from: http://www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/Home.portal;jsessionid=GzhK2W67GmjHhy88nq32185Hs7MQ7T7SCdhVhT12fdXmp76GY1Bj!-1683755654!2044284000?_nfpb=true&ERICExtSearch_SearchValue_0=ED376396&ERICExtSearch_S

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

earchType_0=no&_pageLabel=ERICSearchResult&newSearch=true&rnd=1156833738295&searchtype=keyword

8. Spiegel GF, Barufalds JP. The effects of a contribution of text structure awareness and graphic post organizers on recall and retraction of science knowledge. J Res Sci Teach 1994, 31(9): 913-32.
9. York University, counsulting and development center: learning skills program. [cited 2006 Agu 10]. Available from: http://www.yorku.ca/cdc/lsp/index.htm
10. Ferrum college academic resource: center study skills on the Web. [cited 2006 Agu 10]. Available from: http://www.ferrum.edu/arc/ontheweb.htm
11. Study tips from the student learning center at the university of California at Berkeley. [cited 2006 Agu 10]. Available from: http://slc.berkeley.edu/general/index.htm
12. Study skills self-help information. [cited 2006 Agu 10]. Available from: http://www.ucc.vt.edu/stdysk/stdyhlp.html
13. Learning strategies: maximizing your academic experience. [cited 2006 Agu 10]. Available from: http://www.dartmouth.edu/~acskills/success/index.html

١٤. يزدانی شهرام، حسينی فخرالسادات. برنامه آموزش پزشكی عمومی ١٣٨٣. چاپ چهارم. تهران: مركزمطالعات و توسعه آموزش پزشكی دانشگاه علوم پزشكی شهيد بهشتی. ١٣٨٣.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

Medical Students' Study Skills and Habits in Zanjan University of Medical Sciences

Nourian A, Mousavinasab N, Fahri A, Mohammadzadeh A

Abstract

Introduction: *During their long period of study, medical students face a large variety of texts and contents which require adequate time and an organized plan to study. This study was performed to determine medical students' study skills and habits in Zanjan Medical University.*

Methods: *In this cross-sectional descriptive study, all medical students in different years of study (n=220) were selected in 2004. A valid and reliable questionnaire including demographic characteristics and 24 questions with 5 point Likert scale ranging from completely agree to completely disagree was distributed as group administered. Lower scores indicated more appropriate study skills and habits. Data analysis was done by SPSS software through calculating Median, and performing Mann Whitney U test and Kruskal Wallis.*

Results: *The median scores for the skills of time management, concentration, reading speed, note taking, study habits and comprehension were 2.75, 2.25, 2, 1.75, 1.75, and 1.5 out of 4, respectively. Male students had significantly better concentration, time management and comprehension than female students. Interns had better condition in time management compared with other students. There was no significant difference between the median scores according to different living places.*

Conclusion: *Medical students had better situation in study habits, comprehension and note taking. Regarding gender, male students had better condition in some skills compared to female students. Teaching study skills as workshop or course credit, can help medical students in better learning and understanding.*

Key words: Study skills, Study habits, Time management, Reading speed, Concentration, Medical students.

Address: Abasali Nourian, Educational Development Center, Zanjan University of Medical Sciences, Azadi Boulevard, Zanjan, Iran. E-mail: Nourian@zums.ac.ir

Iranian Journal of Medical Education 2006; 6(1): 101-106.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-07]